

Callicarpa (*Callicárpa* L.)

Opvallende vruchten

Ze zijn echt opvallend die vruchten van de *Callicarpa*-struiken in het najaar. Opvallend door hun kleur, want op geen andere besdragende struik vinden we zulk in het oog vallend violet. Dit najaar droegen de struiken wel bijzonder veel vruchten, misschien wel een gevolg van veel bijenbezoek, want bij kruisbestuiving is de vruchtvorming pas optimaal.

Familie met weinig bijenplanten

Callicárpa is een geslacht van de IJzerhardfamilie (*Verbenácea*), die maar weinig soorten heeft waar onze bijen op kunnen vliegen. Onder de struikachtigen alleen een paar cultivars van *Callicárpa* en de *Caryópterys incána* Miq., waarvan u een beschrijving vindt in Bijenteelt 1990: 293. Bij de kruidachtigen moeten ze zich tevreden stellen met de inheemse IJzerhard (*Verbéna officinális* L.) en een paar gekweekte soorten voor de tuin, waarbij wel gezegd moet worden dat ze druk door bijen worden bevlogen.

Uit sub-tropische en tropische gebieden

Callicárpa L. telt ongeveer 140 soorten, die hun oorspronkelijke groeiplaatsen hebben liggen in sub-tropische en tropische gebieden van Amerika, Azië en Australië. De meeste soorten komen voor in Oost- en Zuid-Oost-Azië, met name op de Filippijnen. Van de ongeveer 40 soorten van het Amerikaanse gebied komen er maar liefst 30 voor op Cuba. In de zuidelijke staten van de U.S.A. is de *Callicárpa americána* L., daar genoemd French-mulberry, het meest algemeen. F.C. Pellett schrijft in zijn 'American Honeyplants' daarover: 'It is reported as very attractive to the bees, though probably not common enough in many places to be the source of surplus honey'.

In cultuur

Verschillende soorten van de *Callicarpa* zijn in cultuur gebracht. Heel geschikt voor ons klimaat is de cultivar *Callicárpa bodiniéri* Lév. var. *giráldii* R. Een hele mondvol die wetenschappelijke naam. Het is een variëteit die in het begin van deze eeuw in cultuur is ontstaan en de personen die daarbij betrokken waren zijn in haar naam verwerkt. *Bodiniéri* is afgeleid van E.M. Bodinier, een Fransman die in de vorige eeuw zich in China naast zijn werkzaamheden als missionaris intens bezig hield met het verzamelen van honderden planten-

soorten. G. Giraldi, waarvan de variëteitsnaam is afgeleid, was een Italiaanse missionaris, die zich aan het eind van de vorige eeuw eveneens in China bezig hield met het verzamelen van planten.

Bloemen in bijschermen

De cultivar is een dicht vertakte struik met een hoogte van ongeveer 1 m. De bladeren zijn elliptisch en staan tegenover elkaar aan de takken. Langs de rand zijn ze licht getand. Aan de onderkant, die lichter van kleur is dan de bovenkant, zijn ze iets behaard.

In juli verschijnen de bloemen. De bloeiwijzen, die de vorm van een bijscherm hebben, staan in de oksel van de bladeren aan het eind van de takken. De bloemen zijn tweeslachtig. Ze hebben een komvormige kelk met vier lobben. Kelk en bloemsteel zijn met sterharen bezet. De rood/paarse bloemkroon heeft een buisvormig deel, dat naar boven wijder wordt. De rand is eveneens afgewerkt met vier lobben. Op de scheiding daarvan staan de meeldraden. Ze zijn onderaan met de bloemkroon verbonden en steken de helmknoppen ver buiten de bloemopening. Ook de stamper reikt ver buiten de bloem. Het nectarium ligt op het vruchtbeginsel. De vrijgekomen nectar wordt vastgehouden en beschermd door een dichte beharing.

Vermeerdering

In de herfst tooien de struiken zich met roodviolet gekleurde steenvruchten. Aan de schoonheid van de vruchten van de diverse soorten heeft het geslacht zijn naam te danken. *Callicárpa* is afgeleid van het Griekse *callos* = mooi, en *carpos* = vrucht. In een vrucht komen in het algemeen 2-3 pitten tot ontwikkeling. De struiken laten zich gemakkelijk vermeerderen door zowel zomerstek als winterstek. Het kan ook gebeuren door afleggers te maken. Om goede planten te verkrijgen moeten scheuten en zijscheuten regelmatig worden getopt. Het verdient aanbeveling de struiken in het vroege voorjaar terug te snoeien.

Literatuur

Moldenke, H.N. (1936). A monograph of the genus *Callicarpa* as it occurs in America and in cultivation. Fedde Repertorium 39: 288-317; en 40: 38-131.

Callicarpa bodiniéri Lév. var. *giráldii* R.

A tak met bladeren en bloeiwijzen; B bloemknop; C bloem; D helmknop; E stuifmeelkorrel: 1 polair, 2 equatoriaal; F stamper; G vruchten; H pit.